

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.—
 zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
 . . . . . polu leta . 1 . 20
 . . . . . četrt 70
 Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne tristočne vrste:
 8 kr. če se tiska 1 krat
 7 . . . . . 2 krat
 6 . . . . . 3 krat
 Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolina, v okolici: Na Opčinah v Isteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sanein M. Magdalen z g. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu Via Ponte nuovo N.° 1—1080.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Vabilo.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko imelo bo 7. septembra v Sežani pri g. Scaramanga, svoj občni zbor ob 11 uri dopoldan.

Dnevni red:

1. Peticija do državnega zbora, da se naj oprostijo vojaštva bogoslovci in drugi dijaki visokih šol, učitelji in edini sinovi, ktere kmet za obdelovanje zemljišča neobhodno potrebuje.

2. Volitev novega odbora.

Trst, 25. avgusta 1879.

ODBOR.

Vabilo.

Primorci! ker je politično društvo „Edinost“ vsled sklepa v Nabrežini za vso Primorsko in Istro kot skupno pripoznano in ker ima to društvo pravila tako vrejena, da lahko po vsej Primorski zboruje in sklepa, vabi podpisani odbor vse rodoljube, da se v društvo vpišejo.

Vstopnina je 1 gl. in vsak mesec 10. kr. mesečnine, ktera naj se blagovoli poslati društvenemu denarničarju ki je g. Štefan Nadlišek, mestni svetovalec pri sv. Ivanu, Trst.

Rodoljubi v vsaki vasi morali bi nabirati ude za politično društvo „Edinost“, kajti, potreba je, da smo vsi Primorci z Istro edini in da delamo z zedinjenimi močmi. Nij treba ozira jemati na to, ako kdo, kako drugo politično društvo priporoča, ta gre za narod a ne za osobne interese. Vsi rodoljube od koroške meje do končnega isterskega predgorja, narodna stvar vas vabi, ne bodite zaspani, „Zora puca bit če dana“, žrtvujte na oltar domovine! Zedinimo se vsi v močno društvo, ktero bode v velik prospah in trdna bran Avstriji na meji. Ne pozabite zlatih besed: „V edinosti je moč“!

Trst, 20. avgusta 1879.

ODBOR

političnega društva „Edinost“.

Shod rodoljubov v Nabrežini.

Došli so odlični možje iz vseh pokrajin Primorskega, da se posvetujejo, kako bi Slovenci in Hrvatje iz vseh treh primorskih kronovin z združenim močni uspešneje delovali za blagore naroda. Vrla Nabrežina je bila v ta namen praznično oblečena; mnogobrojne slovenske zastave po vasi in okusno ozalšan dvor, kakor krasna dvorana, vsa z zelenjem povita vse to uavdajalo je sleharnega z narodnim navdušenjem. Od blizo in dalječ so se zbrali rodoljube: Iz Trsta Dolenc, Dolinar, Žitko, iz okolice: Primožič, Nadlišek, Gorjup; iz Gorice: Dr. Tonkli in T. Ferfila; iz daljnega Tolmina Devetak; iz Rifenberka Ličen; tudi skrajna Istra poslala je svoje narodne boritelje, bili so; gg. dekan Jan iz Doline, župnik Svet in župan Metlika iz Klanca. Sežana poslala je svoj narodni oddelek, namreč gg. R. Mahorčiča, nakelskega župana, in še druge gospode. Bližna okolica je bila obilno zastopana.

Po 11 uri se začelo zborovanje. Gospod Nabergoj pozdravi došle rodoljube in pojasni važni namen današnjega shoda. Za predsednika je bil potem izbran g. Nabergoj in za zapisnikarja V. Dolenc, Nabergoj se zahvali za mu dano zaupanje; pove da je namen shoda uže v pozivih narisan, povdarja rodoljube in nesebičnost prišlih gospodov in izrazi upanje, da se bode razpravljalo brez osobnosti in brez strankarstva, glede samo na stvar, ker le tako se bode doseglo s temeljitimi sklepi zboljšanje stanja na Primorskem. Vladni komisar bil je g. Fabijani. Dolenc prebere potem došlih 14 pisem iz vsih krajev Primorja, mej kterimi jih je 12 bilo za zedinjenje vseh Primorcev v eno politično društvo in največ tudi da bi se naj izdajal en sam list za vso Primorsko v Trstu. Da se mora društvo posebno ozirati na Istro, podučila so zbrane rodoljubna pisma od ondot, v kteri se slika žalostno stanje te dežele. Po prebranji pisem začne se razgovor; prvi poprime besedo g. Dr. Tonkli: On prizna v principu korist zedinjenja vseh Primorcev v eno politično društvo na narodnem polju, ali temu uasproti je geografična lega, češ, da so te tri primorske dežele preveč oddaljene ena od druge. Navedel je daljne uzroke, kteri po

njegovi misli zavirajo pravo politično delovanje, posebno je dvomil o zadostnem številu udov pri občnih zborih. Kajti skušnija na Goriškem je učila, da je pri občnih zborih in tudi pri odborovih sejah težko postavno število udov spraviti skupaj. On tudi dvomi, ker je še po Goriškem „Sloga“ teško razširiti, da bi mogoče bilo, eno politično društvo za vso Primorsko uspešno vrediti. On je tedaj za to, da naj bi „Sloga“ še dalje ostala za Goriško, in tudi „Soča“ ondi še dalje izhajala, pa naj bi se „Edinost“ v „Soči“ vtopila, ker je ta, kakor je Tonkli terdil, duševno (?) in materijalno dobro podkovana, ter rada sprejme vsako poročilo, političnega društva „Edinosti“ v svoje predale.

Krepko se je ugovarjalo temu in g. dekan Jan iz Doline je prvi povdarjal, da če so Goričani toliko naprej, naj tudi Istrijanom pomagajo, kakor stori po svoji moč „Edinost“ treba nam je zedinjenih moči Primorske. Dolinar pove, da dokler je društvo „Edinost“ samo v okolici delovalo ni imelo nobenega upliva, ko se je pa raztegnolo na Istro, dobilo je veljavo tudi pri vladi, in je lahomom strah postalo. Ko bi pa eno samo društvo vso Primorsko obsegalo, imelo bi tim več moči in upliva. Po daljšem dokazovanji predlaga, naj se ustvari samo eno politično društvo s sedežem v Trstu, odborniki pa naj bodo razdeljeni po vseh treh deželah. G. Primožič dokazoval je enako, in podpiral ta predlog. Gospod Nabergoj pojasnil je potem stanje prav svitlo, ter govoril, da je danes tu nalašč zbor za to, da bi se sporazumeli in zedinili. G. R. Mahorčič je dokazal, da na Goriškem, ni več prave zveze, ter da ves Kras bolje v Trst gleda ko v Gorico, uže po naravnem nagonu, in po poslih; rajše bi vsi v Trst kakor pa v oddaljeno Gorico hodili k zborom. Trst je na jugu naše pravo središče trgovinsko, narodno in politično. — Po živahni razpravi je bila sprejeta resolucija, naj bode za vso Primorsko eno samo politično društvo s sedežem v Trstu, ki bode imelo ondi svoje glasilo, Po 2 urnem zborovanji sklene predsednik Nabergoj zbor, zahvaleč se za red in mirnost pri razpravah, Po zboru je bil skupen obed pod milim nebom na senčnatem mestu. Nabrežinski pevski zbor je vmes prepeval lepe slovanske melodije. Gostje so

začeli odhajati po 4 uri. Da je Nabrežina tako okinčana bila, za to gre posebno hvala g. g. ondotnemu županu, učiteljn čitalničnemu predsedniku ter hišnem posestniku Grudnu. Nabrežina bodi ponosna narod te ne pozabi!

Voda in tržaško mestno starašinstvo.

Prvo vprašanje vsakega gospodarja, bodi si še v naj manjši bajtici, je: kje je voda?! Vsa mesta so ob vodah in rekah zidana in ktera niso, imajo napeljana vodo po vodotokih za vsako potrebo. Trst bogato mesto s 130,000 tisoč prebivalci v katerem se tako gospodari, da mestno starašinstvo v desetih letih čez poldrugi milijon dolga naredi, ima vsako poletje pomanjkanje vode. Žalostno je tako gospodarstvo, ker se denar ubogega davkoplačevalca več za strankarstvo rabi, nego za splošno korist občanarjev. Trst leži pod gorami, v katerih teče velika reka, kakor dokazuje v Trebčih jama, ktera doli do reke derži, Kaj stori mestno starašinstvo? ima dobro vodo pred nosom, pa vender hoče drugo celih 7 ur dalječ v Trst napeljati od St. Koncijana, kter se reka pod gore zлива, mesto iz pod Trebškega hriba, ki sega v mesto. Koliko tisoč gl. se je za komisije in študije porabilo kako bi se voda v Trst napeljala, koliko mastnih diet so razni gospodje v žep vtaknoli, ki so hodili, ali vodo pokušati in jo preiskovat, ali gledat, kaj inženirji predlagajo v svojih načrtih? Ko bi se bilo začelo v hrib pri sv. Ivanu kopati po natanjčnih preiskavah pamatnih inženirjev, dones bi tekla bistra voda skoz mesto in po vodovodih v vodotokih v vodniake, da bi je ne manjkalo nikdar. Ribničan je šel konja iskati v dolino, kjer ga ni bilo a šel je vse eno. Naše mestno starašinstvo je po desetletnem premišljevanji tam, kjer je bilo, ali ni podobno Ribničanu? Bode enkrat zasijalo solnce pravega pospodarstva v mestno kolibo, ktera ima toliko spok, ko ubit lonec? Po okolici je pomanjkanje vode zelo občutljivo; koliko mora občina na leto za dovaževanje vode plačevati in pri vsem tem je sila za njo, da se Bogu usmili. Okoliški poslanci, ker drugi mestni očetje le takrat študirajo, kako bi se voda v Trst napeljala, ko je uže velika snša, dajo vam volilci nalogo, pri prvi seji energično interpelirati župana. Naj mu bo na skrbi, to važno zadevo o pravem času dognati, t. j. Trst hitro in po najkrajšem potu zvodo oskrbeti. Davkoplačevalci, zbudite se, in začniti to vprašanje resno povdarjati, pritiskajte na mestne svetovalce, ktere ste vi izvolili, ki so toraj tudi dolžni vaše želje izpolniti. Ako nečejo, dajte jim nezaupnico, in naj odstopijo, ter prepustijo stole sposobnejim in skrbnejem osebam kakor so oni!

Dopisi.

V Aleksandriji, 5 Avgusta.

Poturčena Tolminka. Ta je bila pretečeni mesec odposlana na prošnjo lastne matere pri c. k. okr. glavarstvu u Tolmino, po c. k. aust. ogrskem Konsulatu u Aleksandriji, nazaj domu.

Omenjena Tolminka je šla pred nekimi leti u Aleksandrijo služiti, tam se je seznanila z nekim turškim bogatim Muselmanom, kteri jo tako daleč zapelje, da se reva poturči in tam naseli. Ko jena mati to žve, obrne se do c. k. okr. glavarstva u Tolminu s prošnjo, naj blagovoli njeno hčer po kaki poti domu spraviti. C. k. okr. glavarstvo naznani Konsulu u Aleksandriji, da to reč oskrbi, kar je tudi koj po svojih policajih (Cavass) storil.

Ker pa parobrod iz Aleksandrije v Trst odrine le vsaki torek ob 4 uri, popoldne, tedaj je bila omenjena Tolminka, po turški oblečena z zavito glavo in povrh še u „drugem“ stanu, odpeljana ob dveh popoldne na parobrod u kočiji, spremlja'a sta jo dva turška policaja, eden sedeč pri njej, drugi pri kočjažu. Ko dojde kočija do neke ozke ulice blizo morja in ravno pod hišo Zaptije (policijske direkcije), ni jim bilo mogoče naprej, kajti ulica se je nopolnila z več nego 200 postopači (Carberini), tovarši ljubimca *Fatminega* (Fatima si je uzela Tolminka ime po poturčenji), ki so jo hoteli odnesti, in se začeli obem policajem proti staviti z rokami in palicami. Toda oba „Cavassa“ sta se dobro branila, posebno pa eden, po imenu „Omar“, ki je s vsako roko, ko je udaril, po dva na tla poderl; ravno ko so si nekoliko pot naredili, prileté vojaki iz policije (Zaptie), kteri, namesto da bi pomagali policajema so jima začeli nasprotovati in delati, da bi jima omenjeno Tolminko iztrgali. Začel se je cel boj, eden omenjenih dveh policajev izdere sabljo v brambo zoper napadnike, ki so bili oboroženi s puškami, in s kterih kopiti so dražega policaja po imenu Mahmuda natepli, razorožili in ga v policijsko ječo djali. Prvi policoj Omar pa je z eno roko držal Tolminko, in z drugo sabljo, in gorjé onemu ki bi se mu približal; na ves ta šunder pride vendar governer Fahmi Mustafa paša, in ukaže peljati policaja Omarja in Tolminko v uradnijo. Ko je izvedel, kaj se je pripetilo, dal je policaju Omarju peljati Tolminko na parobrod, in pridružil mu je še dve straži za pomoč. Ko je to c. k. aust. ogr. Konzul zvedel, pošlje koj svojega dragomana (tolmača) k divanu (turško namestništvo ali governij), da ukaže izpustiti zaprtega policaja Mahmuda, in mu vzeto orožje nazaj da ti; drugi dan pa pošlje Konzul pismeno opravičenje obem policajev in ukaz, kaznovati predrzneže kteri so ju napadli. Še tisti dan bil je zaprt ljubimec poturčene Tolminke, 5 turških vojakov in nekaj onih postopačev.

Sedaj pa, ko to pišem, je omenjena bedasta Tolminka doma pri svoji materi, in čaka onega vsodepolnega dneva, ko bode

pokazala svojim sorodkinjam novorojenega Mahomeda!

Iz Doline.

Čital sem „Poslano“ iz Doline, koje je bilo ponujeno vže vsem vredništvom slovenskega časnikarstva, a je naposled milost dobilo pri „Edinosti“. No, prav je, pravica za vse jednaka. Prav lepo je od nadžupanovega sina, da se, če nobeden drugi, on poteguje za svojega očeta „Perikela“. Oh presrečna Dolina, kako si ti lepa, prvi pogled v tebe vsupne človeka. Le glej, kako je tukej vse krasno vredjeno, že pot v Dolino je tako delikatna, da se ne moreš v vas peljati, Pa še mnogo družih zaslug ima naš „Perikel“, ki jih nočem danes tukaj naštevati.

Sedaj uprašam pa g. mladega Lavriha in onih pet občinskih mož, ki so se sami, ali eden za vse podpisali na poslanico: ali mi znate povedati, kdo je bil Perikel? Presnet talent mora imeti oni, ki vidi v slavnemu nadžupanu preslavnega Perikela. Taki nčenjak zasluži kaj več, mogoče da je sam nula, i tako nij čuda, če mu šje muha vol.

Smešnica v poslanici je stavek: V tem napadu je „vse“ le gerda laž, in ne pičice resnice. Dobro! Tedaj nij tudi res, da je g. slavni Lavriha dobil križic. Morate pa tudi reči: da nij lahonske godce pozdravil po italjanski: „voi saluto, eviva!“ Pa kaj hočem staro slamo mlatiti brez potrebe? Škoda za papir, ker oseba in tudi stvar ne zasluži tolike potrate. Glas dolinskiga občana je bil uslišan! Propal je nadžupan za vselej, in njegovemu tajniku so dnevi sešteti.

Proč z njim! Gospod, ki je sostavil „Poslanico“ naj čita podučljive knjige, posebno pa „Olikanega Slovenca in Gerško zgodovino“. V Poslanici stoji tudi, da Lavriho vsi stanovi razun enega spoštujejo; zagotovim vas pa, da vas nobeden stan ne more spoštovati, še celo vaš stan vam je nasproten!

Hvalite Boga, dokler vam je stan, na kojega vi mislite, še tako prijazen, da vam vsako soboto kupčik denarjev prinese. Pa če vas oni stan, glavni mej nami, ne spoštuje, slabo znamnje; S tem daste si sami slabo spričevalo.

Rodoljub.

Dostavek vredništva. O istem predmetu dobili smo iz Doline več dopisov, kteri se slagajo v poglavitnih točkah s tem priobčenim listom. Toda ker nam pomanjkuje prostora, in ker se dotikujejo preveč osebnosti, smo jih djali na stran. Samo iz enega dopisa povzamemo to, da je občinsko gospodarstvo v Dolini bajé pod bivšim županom bilo v velikem neredu.

Iz Doline.

Dne 18 t. m. in na predvečer smo praznovali kaj slovesno rojstni dan Njih Veličastva. Že na predvečer so pokali mo-

žnarji in peveci so pevali sredi vasi na velikem tergu c. himno in druge pesni. Zjutraj se je na vse zgodaj vstrelilo 21 krat. Ob 10. uri bila je slovesna maša z zahvalno pesnijo, pri kojoj je bil g. nadžupan Lampe na čelu mnogih g. odbornikov, g. okrajni voditelj c. k. finančne straže z mnogimi stražniki, g. učitelji z mladino i. t. d. Po maši bil je skupen obed. To le ob kratkem.

Od S. M. Magdalene, 6 Avgusta.

Še enkrat „sagre“! — Kmalo bodo dovršene za letos tudi sagre v okolici. O da bi jih več ne bilo! Stare šege in navade so skoro popolnoma izginile iz okolice, kar se teh obletnic tiče; in vendar se naša mladina še hoče bahati da posnema svoje pradede s tem, da osnuje vsako leto v svoji „kontradi“ sagre.

Hvale vredno bi bilo sicer, ko bi naša mladina res pousem svojim pradedom sledila; ali dandanes ni pri njej družega nego dobiček in zabava na vrsti: le to jih skrbi, koliko da bodo denarja skupili, da zamorejo potem žreti, dokler je v žepu „groš.“

Zopet sem nekoliko postopal po naši „Kontradi“ gornji, in ker nisem mogel v Rocolu slovenske zastave ugledati, če ravno so mi nekateri trdili, da je bila, sem si, da bi bolje vidil, nataknil naočnike; ali božja oblast! namesto viditi slovensko, sem vidil italijansko!! Vrgel sem tedaj iz jeze naočnike proč, ker mislil sem si da mi je optikar nalašč italijansko bandero notri vtisnil, ali prepričal sem se ta dan, da imam še dober pogled, ker vidil sem s prostimi očmi ne samo italijansko bandero, temuč tudi še drobnejšo stvar — „margheritte“ — ki so jih odborniki sagre na klobukih nosili, da so jim čez rame doli visele. Naj le bo! saj vemo dobro, da je tukaj lahonsko gnjezdo.

Pretečeno nedeljo, akoravno je prepekalo, hotel sem se do Čarbole pomuditi; in res sedem pri „Barakoli“ na Tramway, in zdrčim do tje, kjer je bila sagra. Vse v redu: Dosti ljudstva, izvrstna godba, same avstrijske zastave, in med temi slovenska, ali vendar pri vsem slabem pogledu zapazim vendar „černo piko.“ Čujte! fant odbornik, iz Vidma doma, ki ne ume niti ene slovenske besede. Je — li tudi ta vreden potomec svojih pradedov??

Postopač.

Kritični politični pregled.

Kmalo potem, ko je izišla slednja številka „Edinosti“, došel nam je iz Danaja prijeten glas:

Cesar je dal staremu ministerstvu slovo, in je poklical novo, ktero ni več vzeto samo iz krogov nemških liberalcev, nego ima med seboj moževe, v ktere smemo zaupanje staviti.

Hvala Bagu, odklenkalo je za vselej gospodstvu in tlačanju one ošabne stranke, ktera je spravila Avstrijo na dno brezdna!

Tedaj novo ministerstvo Slovenci pozdravljamo z veseljem, ker vidimo v njem lestvo v boljšo prihodnost, v kateri se bo razjasnilo Slovanom v Avstriji politično obnebe. Tudi v vnani politiki se bo menda pri nas kaj spremenilo, kajti stari nasprotnik Slovanov in turkoljub Andrasi bo v kratkem odstopil; nadjamo se, da dobi modrejšega naslednika. — V Novibasar začeli bojo avstrijski generalštaberji kmalo vrata odpirati oddellek na mejo zaradi vojaških priprav, uže je šel en. — Kranjski deželni poslanci so pri ministerskem predsedniku vložili prošnjo, da bi naj razpustil deželni zbor, ki je bil po pritisku prejšnje vlade po večini iz nemčurskih poslancev sestavljen. Rusija se bode gotovo v kratkem s Kitajci na Bokharski meji vojevati začela. Angleži si mnogo prizadevajo, ti dve nasprotni vladi pomiriti. Rusi so vsi zapustili Bolgarsko, in tako se bo odsihmal mlada država opirala samo na svoje moči. Že ima lepo deželno brambo na nogab.

Domače stvari.

Vabilo na veselico, ktero napravi politično društvo „Edinost“ 31. avgusta pri g. Malalanu na Opčineh. Spored bode zanimiv, predstavljala se bode vesela igra „V Ljubljano jo dajmo“ deklamovali bodo naj boljši diletanti in sodelovali bojo okoliški pevski zbori v obilnem številu. Ker je veselica v dobrodelen namen priredjena, postavila se je vstopnina, in sicer 20 kr. za osobo. Začetek ob 4 uri in pol popoldne. ODBOR.

Cesarjev rojstni dan je bil minoli pondeljek slovesno praznovan; prezvišeni škof Dobrila služil je veliko mašo v škofjski crkvi, pri kateri so bile vse višje vojaške in civilne oblastnije zastopane. Na gradu so gromeli topovi že rano v jutro in vse ladje v luki razobesile se po jadernikih zastave. Konsuli vseh držav, kolikor je v Trstu zastopanih imeli so svoje praporje ves dau na poslopjih izpostavljene.

Neugodna novica je za nas tržaške Slovence, kakor sicer za vso Primorsko, da zgubimo v vseh krogih spoštovanega, c. namestnika barona Pina. Ekselencia br. Pino bil je vedno odkritosrčen in pravičen vsacemu, bodi si kmet ali visoki gospod, pri njemu je bil vsak prijazno sprejet, vsak se je vernol iz namestnikovega poslopja zadovoljen. Mi želimo g. namestniku kteri gre v Linc na gornje Avstrijsko, ugodnejši položaj. V Trstu ni lahko za ces. namestnika, politične razmere so jako zavite baron Pino je bil kos, da je v najtežjih slučajih znal stvar z modrim in zmernim postopanjem na korist državi obernoti. Mi vsi voščimo g. namestniku na novem mestu v Lincu blagor in srečo, Bog ohrani ga še mnoga leta! — Tržaškim Slovencem in vsem Primorcem kterim se je vedno dobrovoljnega kazal, ostal bo zmirom v blagem spominu!

Baron de Pretis bivši finančni minister pride v Trst na mesto sedanjega ces. namestnika. Pozdravimo ga z zaupanjem, da bo proti Slovencem ravnal po izgledu svojega prednika, in da bo, ker je nastopil ugodnejši čas, na Primorskem ravnopravnost dejansko izvršil!

Modrost tržaškega magistrata. Dve leti je minolo, kar je magistrat v Škorkoli na cesti vodnjak sezidal. Inženir, Bog ve kako se je imenoval, in kje se je učil svoje stroke napravil je tak načert, da so celo stare babe z glavo majale, ko so vidile zidati vodnjak.

Nekteri zvedeni Skorkolani šli so na magistrat, naj bi dal večji vodnjak sezidati; dokazovali so da bode precej vode zmanjkalo i. t. d. A. kaj poreče magistrat? Inženir uže ve kaj dela, in kar on dela je vse prav narejeno!! Vodnjak na cesti je pa tak: dokler se nahaja drugod voda, je tudi tam, ako ravno jo noben ne rabi ko jo pa drugod zmanjka, zgubi se tudi iz komunskega vodnjaka. Mihec in Jakec na počeni palači, ponudita se za inženirja saj imasta več v glavi, ako ravno sta iz železa, ko taki modri inženirji, kakor jih magistrat ima za zidanje vodnjakov. G. Nadlišek oglasite se v mestnem zboru, kako brezvestno na magistratu novče proč mečejo.

Kako se Lahij v Trst vgnezdijo. V kratkem je prišla ena družina v Trst, po imenu Marcelin, brez, da bi bila znala, bo li delo dobila ali ne. Sin je uže 3 tedne prej to pot naredil in je po štirih dneh službo vlovil, enako se je očetu primerilo. Ne dosta, zdaj prideta še dva mlajša sina iz Verone kterima so tudi uže delo priiskerbeli. Kedaj se bode začelo enkrat skrbeti, da ne bojo ptujci domačim hodili od tak daleč iz Italije dela in kruha pred nosom jemati??!

Nesramno beračenje. Magistratovi ogledi in pazniki beračili so pri naših okoličanih, kteri tlak po Trstu popravljajo, da naj kaj za njih „Previdenco“ dajo. Vprašamo: kdaj dado magistratovci kaj za nas Slovence? nikdar, psovk pač, kolikor jih znajo, ali pomoči nobene. Mi nismo proti temu, da se kaj daruje, ali treba je tudi okoličanom od nasprotne strani kaj privoščiti. Zapomnite si, to okoličani in Lahij! Tudi visoka vlada bi morala na to delati, da stvar dobi v svoje področje trgovinska zbornica in tržaška občina, in če ta ne, naj država prevzame vso to delo, le židovskih švindelnov nas Bog varuj!

Domači delavci. Novine iz Italije pišejo o naših delavcih, kakor bi bili hudo delniki. Razmer v Trstu ne poznajo, ker vse delavce za okoličane imajo, kar pa ni istina, kajti delavci v Trstu, to je domači so iz bližnjih dežel po večini Slovenci. Ker nekteri nezreli obrezani Mojzesovi potomci po laških listih lažejo o zatiranji Lahov, se je primerilo, da so zopet druge poštene italijanske novine stvar drugače prinesle. Enako je bilo tudi zdaj o domacih delavcih, in neki Benečani so bili tako razkačeni, da

je prišlo od tam več mesarjev, prepričati se o zatirenju svojih bratov.

V Trst prišedši, vidili so vse v redu, delavce, kako po mestnih voglih čakajo na delo in ne prežijo na Lahe in Furlane. — Kdor misli, da so zgolj Slovenci moti se, kajti, tudi rojeni Tržačani so mej njimi, kateri zahtevajo enoglasno, da se jim da dela in kruha, a ne ptujcem, ki so od bog ve kje iz Lombardije v Trst privandrali.

Tržaški trgovci zapomnite si, da je državljanska dolžnost, jemati na prvo domačine v delo, in le če teh nij, ptujce. Delavsko vprašanje je postalo jako napeto v Trstu, nam je dobro znano, ker imamo vsaki dan pritožbe poslušati od domačinov. — Priporočamo domačim delavcem mirnost, da vas ne bojo lokalni laški listi blatili, kateri obračajo vodo na svoj mlin, le na to gledé, kako bi laške podanike zagovarjali, a poštene zapuščene Avstrijce grajali.

Bodite zagotavljeni, da se bo za ubogi domači delovski stan v Trstu uredilo, to da potrpljenje in mir!

Tomaž Novak velik in bogat trgovec v Trstu, rojen v Gradišču moravske fare na Kranjskem, se je v blaznosti minoli ponedeljek z revolverjem ustrelil. Ranjki je bil eden redkih tržaških trgovcev, kateri za narod kaj žrtvujejo. Tržaški Slovenci zgubili smo v njem radodarnega rodoljuba izglednega značaja. Vsi smo ga spoštovali in ljubili. Ako je šlo za kako narodno stvar, precej je pripomogel denarno z radostnim srcem. Umrl je bil uže dalje časa slabe pameti, in vedno se je bilo bati kake nenadne nesreče. Naj bode verlemu narodnjaku zemljica lahka; slovenskim trgovcem bodi pokojnik pa izgled — pravega patriotizma!

Vročina je v Trstu tako visoko stopnjo dosegla, da je tukajšni lahonski list „Il Cittadino“ zblaznel. Piše namreč „o slovenski zaroti“, to je o shodu Primorcev goropadne neumnosti. Nemogače se mu zdi, da bi bil shod v Nabrežini, on ga je zavohal v tržaški okolici. Župana, politične oblasti in Bog ve, koga vse bi še rad poklical in nadražil nad Slovence. Ker je njegov urednik hrvaški renegat, in že trepeče pred mirnimi Slovenci, kateri so se začeli v Primorji živahneje gibati, ter za svoj razvoj skrbeti, je to dobro znamenje, da naša stvar napreduje. O bedak „Il Cittadino“, kako mu bo še le takrat kri vrela, ko se bo naša želja se bolje vresničila, in bo vso Primorsko složno delalo za narodni blagor. „Sedež društva je v Trstu“! tega skora ne mora prebiti. Ubog „Il Cittadino“! Pasji dnevi so prišli, in bati se je stekline. Potalžite se ošabni patroni, saj bode stvar po naravi sama ob sebi prišla, na naši zemlji smo gospodarji mi, in ne bodemo več vam hlapčevali. Naseljenec pa naj se mirno vede, ker dan plačila je vedno zadej, narod si ostro vse zapomni, kdo mu je klofute in kdo nauke dajal!!

Okoliški mladenči se, kakor smo poizvečili jezé, da smo jih svarili naj bi se

ob nedeljah bolj čedno obleki. Izgovarjajo se, da morajo biti zato v delalski in umazani obleki, ker hodijo pol dneva delat. Mi ne očitamo tistim, ali sramotno je celi božji dan v podergneni delavni obleki biti, dopoldan delati (?) popoldan pa piti v krčmi. Okoliške dekleta so tako okusno in brhko opravljene, fantje pa tako slabo, ne hodite v družbo z njimi, dokler se po delu čedno ne oblečejo. Mi nismo tu hoteli nikoga žaliti nismo pisali, da se jezijo okoliški fantje, ampak zato, da se ta grda navada odpravi, da ne bojo mogli ptujci gerditi okoličane, da so umazanci!

Gospodarske stvari.

Kako se znebiti golazni v kurnikih. Znano je, da kuretnina mnogo trpi od golazni, ktera jo vjeda in jej krv pije. Da rešiš kokoši in piščance teh krvopitnih živali, očisti in posnaži na prvo kurnike, potem potrosi nekaj hmela po podu, in pusti ga nekaj dni ležati. Vse kurje uši in druga golazen se bode v hmel zbrala, kterege potem zažgeš. To ponavljay večkrat, odstranile se bojo vse živali, ki nadlegujejo kuretnino, in izredil si jo boš boljše debelo kakor dozday.

Poslano.*

Gosp. Gotard Rott, kaplan

v Cerkovski vasi.

Da ste se toliko daleč podstopili, in Zalaznika zaradi mojega zadnjega „poslanega“ javno na cesti prijeli, in ga z različnimi vprašanji in „pojasnili“ nadlegovali je sicer nekako predrzno od Vas — zato pa nič nenavadnega. Ker ste pa pozneje zopet še toliko nesramni bili, da ste poskušali na vsak način Zalaznika pregovoriti, da bi mojo zadno „poslano“ za neresnico razglasil — da bi lagal, zato Vas vprašam:

* Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu postava nalaga.

Ako je moje „poslano“ neresnično, zakaj ne iščete pravice in zadostenja po sodnijskem potu? zakaj se rajše poslužujete takih zaničevanja vrednih sredstev? — Ste li res k temu komandirani ali se baš strinjate s postopanjem g. župnika? V slučaju, da se Vi z njegovim postopanjem strinjate (kar me pa v nobenem obziru najmanj ne ovira in moti), si dovoljujem Vam staviti sledeča vprašanja:

1. Je li bilo postopanje g. župnika taktno, da mi je zaradi vprašanja gledé organista vrata pokazal?

2. Je li bilo postopanje g. župnika taktno, da je malo manj kot javno, namreč v cerkvi proti orglam obrnjen njemu nepovoljnemu organistu (učitelju) zavpil: z lepo tih bodite sicer bote z grdo dol' vrženi!?

3. Je li bilo postopanje g. župnika taktno, da se je volitev cerkvenega ključarja (cekmoštra) za Čevsko cerkev zoper voljo ljudstva izvršila, in da se nij imenoval eden onih 3 mož, ki so bili od ondotnih posestnikov nasvetovani le zavoljo vzrokov, ker prvi je župnikov „nasprotnik“ drugi je „fifikus“ in tretji je bajé v petek meseno klobaso jedel?

4. Je li bilo postopanje g. župnika taktno, da nij dosedaj doneske od cerkvenih sedežev cerkve sv. Miklavža nikdar v cerkveni račun vpisal, kljub temu, da mu je to §. 30 „določil za oskrbnništvo cerkvenega premoženja etc.“ zapoveduje?

5. Je li bilo postopanje g. župnika taktno da se je na prižnici mej drugimi izrazil: „kdor je name jezen naj ne hodi k men' k spovd“, — takemu itd“?

Bodi si eno ali drugo, svetujem Vam edino le to: ne govorite od obrekovanja, ako čujete resnico; popustite Vaše smešno hujskanje in poskusite vendar priti do priznanja, kaj je pravica ali krivica, kaj je resnica ali obrekovanje in kaj zahteva Vaš stan, sicer bodem primoran vnovič reci obelodaniti, katere sem danes zamolčal, ter iskati zadostenja na kompetentnem kraju.

Dolenji Logatec dne 1. avgusta 1879.

Mulej župan.

Prodajo „mlatilnih strojev“

(Dreschmaschinen)

od dobro znane fabrike

ENRIKA LAUZ-A

iz Manheima na Nemškem, je za Gorenjsko stran na Kranjskem prevzel

JOSIP DEMSCHER

v Železnikih (Eisern),

in vabi toraj na obilno naročbo ker stroje prav po ugodni ceni oddaja.